

ORIGAMI

Marie Štorková

Bakalářská práce
2007

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav produktového designu
akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marie ŠTORKOVÁ**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design**

Téma práce: **Origami - inspirace japonskými papírovými skládkami převedené do tvarosloví oděvu. Inspirace japonskou kulturou konkrétně japonskými tisky a grafikou převedenou na sublimační tisk, design vlastního potisku materiálu.**

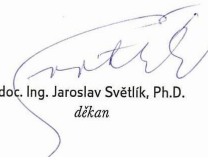
Zásady pro vypracování:

Výtvarné zpracování a realizace vybraných finálních návrhů, cca 3ks modelů.
Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací a vyhotovení práce dle zadaných parametrů.
Celou práci také odevzdat na cd rom v elektronické podobě.
Prostudování a analýzadostupných materiálů a informací, vlastní závěry.
Rozsah práce: Výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr materiálu, stříhové řešení, realizace vybraných modelů, výtvarná dokumentace
10 stran textu na téma teoretické části,cca 20 stran přípravné skicy a fotodokumentace, vše formátA4.
Odevzdejte ve 4 stejnopisech v pevné vazbě.

Rozsah práce: viz Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz Zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná
Seznam odborné literatury:
Vlasta Winkelhoferová – Japonsko – dějiny odívání
Dr. J. Jánoš – 99 zajímavostí z Japonsko

Vedoucí bakalářské práce: ak. mal. Šárka Šišková
Ústav produktového designu
Datum zadání bakalářské práce: 15. ledna 2007
Termín odevzdání bakalářské práce: 11. května 2007

Ve Zlině dne 15. ledna 2007

doc. Ing. Jaroslav Světlík, Ph.D.
děkan

ak. mal. Šárka Šišková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Inspirací mojí bakalářské práce jsou origami-japonské skládanky z papíru. V teoretické části se zabývám nejen skládankami, ale i náboženstvím (šintó), kulturou (např. proč se začali origami skládat), osobnostmi (např. Akira Yoshizawa, tvůrce moderní origami) a dalšími tématy (např. výroba papíru), které s origami souvisí. Praktická část je plná úvah, odůvodnění a vysvětlení, proč jsem pracovala takovýmto způsobem. Proč jsem používala sublimační tisk, jaké jsem zvolila materiály a barevnost, proč jsem se od prostorových modelů dostala až ke konfekci, co je to plisé a do jaké míry mě ovlivnili japonští tvůrci.

Klíčová slova: origami, orizuru, šintó, papír, potisk, geometrie, prostor, symetrie, asymetrie

ABSTRACT

Origami – Japanese folders made from the paper are the inspiration of my bachelor work. The theoretical part is focused not only on folders, but also on religion (shinto), culture (the start of holding origami), persons (Akira Yoshizawa), and another topics which are in related to origami (for example production of paper). The practical part is full of ideas and explanations why I was working in such a way. The reason why I used the sublimation printing, which materials and colouring I used, why I got from the cubic costumes to confection, what does it mean 'plisé' and the why I was influenced by Japanese designers.

Keywords: origami, orizuru, Shinto, paper, printing, geometry, space, symmetry, asymmetry

Chtěla bych poděkovat vedoucí práce ak. mal. Šárce Šiškové za vedení bakalářské práce a oponentce paní Mgr. A. Leoně Matějkové za rady a inspirativní přínos. Také bych ráda poděkovala své rodině za trpělivost a podporu a panu Kratochvílovi za naplísování oděvních dělů.

OBSAH

ÚVOD	7
0 TEORETICKÁ ČÁST	8
1 HISTORIE ORIGAMI	9
1.1 ŠINTÓ	9
1.2 HISTORIE VÝROBY PAPÍRU.....	11
1.2.1 Papír na origami.....	12
2 ORIGAMI V DNEŠNÍ DOBĚ	13
2.1 TRADIČNÍ A MODERNÍ ORIGAMI.....	13
2.1.1 Akira Yoshizawa.....	14
2.2 SMĚR VÝCHODNÍ A ZÁPADNÍ.....	15
2.3 STYL GEOMETRICKÝ.....	15
3 ORIZURU	16
3.1 ORIZURU – JEŘÁB.....	16
3.2 PŘÍBĚH SADAKO SASAKI.....	16
0 PRAKTICKÁ ČÁST	18
4 KONCEPT	19
4.1 VYUŽITÍ PROSTORU	19
4.2 PLOCHA	21
4.2.1 Plisé.....	22
4.3 TISK	24
4.4 MATERIÁLY.....	25
4.5 BARVY	26
4.6 KRESEBNÁ DOKUMENTACE.....	27
ZÁVĚR	35
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	36
SEZNAM OBRÁZKŮ	37
SEZNAM PŘÍLOH	38

ÚVOD

Už dlouhou dobu mě fascinuje kultura Japonska. Je to jiný svět, jiná zem, jiní lidé. Japonsko má mnoho zajímavostí. Ať je to poezie, literatura, písmo, bojová umění, hudba, tanec, nebo tajemný svět gejš, ale i japonské pohádky a dětské hry. Já si vybrala origami. A proč? Je to absurdní, ale toto téma mě napadlo, když jsem tvořila semestrální práci na téma Mozart. Pracovala jsem s papírem, různě ho přehýbala, lámala a tvarovala. Inspirací byla pro mne Mozartova hudba. A tak vznikla idea mé bakalářské práce.

Při této práci jsem se však nenechala unášet Mozartovou hudbou, ale tvaroslovím, hravostí a vtipem japonských skládanek. Na jedné straně jejich čistotou a lehkostí, na straně druhé vypracováním a promyšleným skládáním. Nebyly to jen origami a jejich historie, které mi pomohly při tvoření, ale i informace o náboženství, výrobě papíru a příběh japonské holčičky Sadako Sasaki co ovlivňovalo mou práci.

Konceptu i celé práci jsem se věnovala naplno a doufám, že to vše se v ní zrcadlí a je patrné. Protože mám hlavu plnou dalších nápadů, ráda bych se tomuto tématu věnovala dále. Kolekci bych ráda rozšířila na větší počet modelů a pokud to jen trochu půjde, účastnila se s ní designérských soutěží.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE ORIGAMI

Počátky origami se datují již od 9. stol. našeho letopočtu, v této době byl i vynalezen papír (japonci se seznámili s výrobou u papíru u Číňanů). Origami se nejprve používali pro výzdobu šintoistických svatyní a náboženských obřadech (*šintó*, je tradiční japonské náboženství, uctívá se v něm bohyně Slunce, ale i jiní bohové, pohádkové bytosti a zvířata), později (asi 17. a 18. stol.) na zdobení dárků- měli nosit štěstí. Později se však vyvinuli do samostatného umění. Postupně se tato zvláštní forma umění rozšířila i do ostatních kultur. Umění origami se přenášelo od rodičů k dětem. Až teprve v minulém století byl sepsán soubor- *denšó origami*. Novějšímu souboru se říká *sósaku origami*. Svět origami má své základy ve světě rostlin a zvířat, ale i pohádkových bytostí a různých abstraktních ozdob. Zasadou origami je však to, že se nikdy nesmí kopírovat přesný tvar např. skutečného zvířete, jde o to, aby byly tvary zjednodušeny a vše působilo esteticky. Často se i používají různé barvy papírů, které mají z druhé strany vzor. Tím se docílují zajímavých efektů.

V Japonštině origami znamená: *oru* – skládat, *kami*- papír.

Origami dosáhli rozkvětu asi v 19.stol. a tato obliba se drží dodnes. Origami se v Japonsku učí na základních školách ve výtvarné výchově, ale děti se s nimi seznamují už ve školách mateřských. Nejsou to ale jen děti kdo skládá origami. Jsou to i dospělí - mistři origami, kteří jsou všeobecně velice uznávaní.

Obr.č. 1 Origami v japonštině

1.1 Šintó

„Když se Nebe a Země počaly oddělovat, zavládl chaos. Tehdy se na Vysoké nebeské

pláni zrodili první tři bohové – Ameno minakanuši, Takamimusubi a Kamimusubi.”

(japonská Kronika dávných událostí *Kodžiky* – rok 712)

Šintó doslova znamená “cesta bohů”. Od jiných náboženských systémů se liší tím, že nemá nic jako Bibli. Neexistuje ani žádná soustava předpisů a zákonů, kterou by měli šintoisté vyznávat. Je to směs kultu přírodních božstev, uctívání předků a úcty k bájným tradicím a císaři. Šintoismus nemá žádného boha, proroka ani zakladatele.

Po celém Japonsku jsou šintoistické svatyně zasvěceny různým božstvům, je jich něco kolem osmi miliónů. Uctívali například bohy řek, hor a ohně, ale i slavné bojovníky, učence a věrné služebníky císaře. Nejvýznamnější bohyní je *Amaterasu*, bohyně slunce. Každý objekt v přírodě, tím je myšleno, vítr, strom, jezero, zvíře nebo hora má své božstvo – *kami*. Typickým příkladem je hora Rádži, jež je sama o sobě považována za božstvo.

Hlavní součástí šintoistické bohoslužby je vzdání holdu božstvu, kterému patří svatyně, oběť a modlitba. K modlitbě patří několikanásobné tleskání rukama. Tento zvyk není zcela objasněný, ale říká se, že tleskání má upoutat pozornost božstva nebo k lepšímu soustředění návštěvníka svatyně k modlitbě. Modlitby vznikaly především kvůli různým svátkům a oslavám, ochraňovaly úrodu rýže nebo děkovaly za dobrou úrodu. Důležitá je i očista před vstupem do svatyně. Může to být buďto omytí rukou a vypláchnutí úst nebo koupel celého těla a různé zařikávání. Na čistotu se kladl obzvláště velký důraz. Smrt, nemoc či přírodní katastrofa byly považovány za zlo, kterému měl zabránit půst, vyžadovaný od těch kdo se zlem přišel do styku. Například příbuzní zemřelého museli dodržovat půst, který trval až 10 dnů než bylo pochováno tělo zemřelého.

Šintoistické svatyně jsou obvykle malé a nenápadné stavby plné posvátných předmětů. Před ty smí však vstoupit jen šintoistický kněz *Kannuši*. Ostatní účastníci obřadu musí zůstat venku. Důležité jsou i brány *tori*, na které se zavěšoval provaz *šimewama* s bílými proužky papíru *gohei*.

Ve své původní podobě existovalo šintó jen velmi krátkou dobu. Po příchodu *buddhismu* začali kněží šířit názor, že šintoistická přírodní božstva jsou podstatě jen trochu pozměněná božstva buddhistická, která pochází z Indie. Tak vzniklo *ryóbu šintó*, jež hlásalo jednotu šintó a buddhismu, takže ve svatyních byli uctíváni jak šintoističtí tak i buddhističtí bohové a bohyně.

Obr.č. 2 Svatyně Izumo

Obr.č. 3 Brána Tori

1.2 Historie výroby papíru

Papír je jedním z nejdůležitějších vynálezů. Jeho historie sahá do různých oblastí a do různých období.

Papír dostal své jméno podle papyru, který byl vynalezen v Egyptě asi před 5000 lety. Vyráběl se ze stébel báchoru papírodárného, který dorůstal výšky až 4 metrů. Psalo se na něj násadkami z rákosu, který byl na konci seříznutý. Písmo se mohlo ze svitků seškrabat a na papyr se psalo znovu a znovu.

Papír v dnešní podobě byl vynalezen v Číně roku 105 n.l. Praotcem papírníků byl T'sai Lun. Experimentoval s různými materiály a dokonce i používal merceraci – oddělování

vláken. Papír se v Číně vyráběl z rostlinných vláken. Ta se rozdrtila a rozvařila na kaši. Poté se rozmíchala ve vodě a nabírala na rámeček z bambusových štěpin a proutků. Přebytečná voda odkapala a vlhký list se sušil na slunci.

Do Japonska se způsob výroby papíru dostal z Číny přes Vietnam, Tibet a Koreu. V době kdy v Japonsku panovala císařovna Šotuky (8.stol.) se ve velké míře tiskly milióny dharani – modlitby na individuálních listech papíru. Tradiční papír washi se na mnoha místech Japonska dochoval dodnes. Papír se tu vyráběl z rýžové slámy, bambusových stébel , vláken brusonacie papírodárné – kozo papír a dřeviny wikstroemia canescens – gambi papír.

V Latinské Americe vyráběly papír vyspělé civilizace z fíkovníků. Nazýval se amate neboli amatl.

Arabové získali tajemství výroby papíru od Číňanů kolem roku 751. Tak se tato znalost rozšířila pomalu do Evropy. Nejprve do Španělska (Toledo 1085). Odtud se tato technika rozšířila do Itálie, Francie, Německa a ostatních zemí. Než se objevila v Evropě tato technika pro výrobu papíru, používaly se pergameny vyrobeny ze zvířecích kůží. Bylo to ale velmi drahé. Například na výrobu jedné Bible se spotřebovalo 300 ovčích kůží. Největších rozmach výroby papíru je spojen s rokem 1456 (Johann Gutenberg vytiskl první Bibli). Používanými surovinami pro výrobu papíru byly staré hadry, později i bavlna.

1.2.1 Papír na origami

Na origami se většinou používal papír formátu čtverce. V Japonsku je to rozměr 17x17 cm, 15x15 cm ale i 6x6 pro miniaturní origami. U nás se běžně používá formát 21x21, který lze běžně vyrobit z papíru formátu A4. Existuje však i rekordní origami složená z papíru o rozměrech 3x3 metry. Papír je vyroben z moruše, cukrové třtiny nebo bambusu. Papír na origami musí být měkký, jemný a ohebný. Nesmí být příliš silný aby dovolil několikanásobné přeložení. Po přeložení a následném rozložení musí být sklad dobře vidět. Hezky drží hranu. V místě, kde je přeložen se nesmí trhat. Často bývá z jedné strany jednobarevný a z druhé vzorovaný, vytváří se tímto zajímavé efekty.

2 ORIGAMI V DNEŠNÍ DOBĚ

V dnešní době máme dva typy origami - *tradiční* a *moderní*. Další dělení je podle směrů na východní-klasické, západní - realistické a posledním stylem je geometrické - abstraktní.

2.1 Tradiční a moderní origami

Tradiční origami se skládají z jednoho kusu papíru, nesmí s použitím nůžky ani lepidlo. Nesmí se přikreslovat oči ani žádné jiné doplňky. Musí se přísně dodržovat pravidla skládání, z čehož vyplývá, že se od sebe origami, i když je skládají odlišní autoři, od sebe neliší.

U *moderních origami* může autor využít více fantazie. Japonští "skladatelé" origami zdůrazňují, že nejdůležitější u skládání moderních origami je nechat se vést svým srdcem. Může se tu stříhat a lepit k sobě nejen jednotlivé díly, ale i nalepovat oči, nos, končetiny. Jako doplňkový materiál se může používat i vlna nebo příze. U tradiční origami není známo jméno autora na rozdíl od moderní origami je autor znám. Dokonce se i pořádají výstavy origami, kterých se účastní výtvarní umělci a origami se tímto stává uměleckým dílem, které je na pomezí obrazu a plastiky. Zakladatelem moderního origami je *Akira Yoshizawa*. Ve 30. letech vytvořil tisíce origami všech možných objektů věcí a zvířat a spolu s američanem *Samem Randletem* je tvůrce značek v dnešních diagramech pro skládání origami.

*Obr.č. 4 Moderní origami***2.1.1 Akira Yoshizawa**

Narozen 14. května 1911 a zemřel 14. května 2005. Byl a je považován za největšího mistra origami.

Narodil se na vesnici jako syn japonského mlékaře. Ve svých 13 letech odešel pracovat do továrny do Tokya. Po večerech studoval a později se stal projektantem. Používal tradičního umění origami k vysvětlení a porozumění geometrických problémů.

V roce 1937 opustil práci v továrně aby se mohl plně věnovat origami. Jeho práce byla natolik kreativní, že ji zahrnul do své knihy Isao Honda. Byla to však Akirova práce v roce 1951 pro magazín ASAHI GRAPH, která zahájila jeho kariéru.

První monografie mu vyšla v roce 1954. Jmenovala se *Atarashi origami geijutsu* (Nové umění origami). V této knize ustanovil *Yoshizawa system* k zapisování skladů, přehybů, rýh a přeložení, které se stali standardními pro papírové skládanky. Hned po vydání této knihy bylo založeno Mezinárodní centrum origami v Tokyu, následovala řada výstav.

Yoshizawa působil jako mezinárodní kulturní ambasador pro Japonsko. Podářilo se mu povýšit origami ze starého řemesla na stále žijící umění. A co víc, vytvořil přes 50. tisíc modelů. Stovky z nich jsou publikovány se všemi diagramy asi v 18 knihách. Propagoval mnoho technik, jednou z nich bylo i skládání za mokra. V této technice se nejdříve navlhčil papír a poté se skládal model. To umožnilo daleko více rozličných tvarů a možností skládání. Díky těmto novým vzorům bylo origami posunuto od tradičního folklóru do určité formy moderního umění

Obr.č. 5 Akira Yoshizawa

2.2 Směr východní a západní

Směr *východní - klasický*. Skládání vychází ze staré japonské školy a je poměrně jednoduché. Skutečný vzor napodobují, mají pouze přibližný tvar. Zobrazují především květiny, zvířata a různé předměty. Dále je to směr *západní - realistický*. Přesně kopíruje svůj vzor i s detaily. Jejich skládání je velice náročné a návody se dělají většinou v počítači. Zvládají je pouze šikovnější a zručnější (lidé).

2.3 Styl geometrický

A posledním stylem je *geometrický - abstraktní*. Jsou to různé geometrické útvary, které se opakují a pak na sebe různě navazují a vzájemně do sebe zapadají. Dále to mohou být i různé mnohostěny, pyramidy a koule.

3 ORIZURU

Mezi nejzákladnější japonské origami patří *orizuru*- pták jeřáb, dále pak i orel, čínská kachna, liška, jezevec, tanuki - pohádková bytost, žába, krab a další ptáci a zvířata, také bájně lodi, ale obyčejné dárkové krabičky. Nejoblíbenější skládankou je však orizuru- jeřáb.

3.1 Orizuru – jeřáb

Poprvé byl složen asi kolem roku 1800. Orizuru patří mezi tradiční japonské symboly a symbolizuje délku života. Ještě dnes si lidé skládají stovky jeřábů a navlékají si je na dlouhé šňůry, ty si pak zavěšují do bytů pro štěstí. Dodnes si nemocní lidé skládají šňůry s orizuru. Nejznámější je příběh malého děvčátka Sadako Sasaki.

3.2 Příběh Sadako Sasaki

Psal se rok 1945, 6.srpna, na Hirošimu byla svržena atomová bomba. Sadako byly v té době 2 roky. Útok přežila, ale v 11 letech onemocněla leukémií. Byla hospitalizována rok poté. Její nejlepší kamarádka jí řekla o japonské legendě. Když někdo složí tisíc orizuru , splní se mu jeho přání. Sadako si přála, aby se uzdravila. Strávila 14 měsíců v nemocnici a za tu dobu složila asi 1300 papírových orizuru. Jiná verze příběhu je taková, že Sadako složila pouze 644 orizuru a tak její přátelé pro ni složili další do tisíce . Sadako však přesto zemřela ve věku 12 let. Po její smrti její kamarádi a přátelé nechali publikovat její dopisy a založili hnutí. Roku 1958 byl v Hirošimě v Parku Míru postaven památník dětem zabitým atomovou bombou. Je to Sadako, která drží v ruce zlatého jeřába. Každý rok lidé posílají k pomníku Sadako miliony papírových jeřábů. Sadako nebo spíše její příběh je přirovnáván k příběhu Anny Frankové, židovské holčičce.

Obr. č. 6 Sadako Sasaki

Obr. č. 7 Pomník Sadako Sasaki v Hirošimě

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 KONCEPT

Koncept mojí práce tedy spočívá ve vytvoření modelů inspirovaných origami, papírovými japonskými skládankami. Kromě prostorových a téměř nenositelných modelů, kde jsem se naprosto nechala unést a neomezovala jsem se tím, že musí být použitelné k běžnému nošení, jsem navrhla i modely konfekční, které mohou být vyráběny i v sériové výrobě.

Zpočátku jsem využívala pouze symetrie, především u prostorových modelů. Tradiční origami byly převážně symetrické. Do konfekční části jsem se malinko přiklonila k asymetrii, jednak kvůli oživení a odlehčení celé práce, ale i díky tvorbě japonských návrhářů, kterými se sice neinspiruji, ale beru je na vědomí. Vždyť kde jinde bych měla hledat rady s asymetrií, když ne u nich. Nechtěla jsem se inspirovat japonským oděvem a dále se zabávat složitým japonským odíváním a kulturou. Snažila jsem se držet jen svých origami a nezaplétat se s kimonem, gejšou ani jinými japonskými atributy. Ale když se teď na svou práci dívám zpětně, nejsem si jistá, zda se mi to stoprocentně zdařilo. V japonské kultuře všechno souvisí se vším a vše je vzájemně propleteno aniž bychom si to někdy uvědomovali.

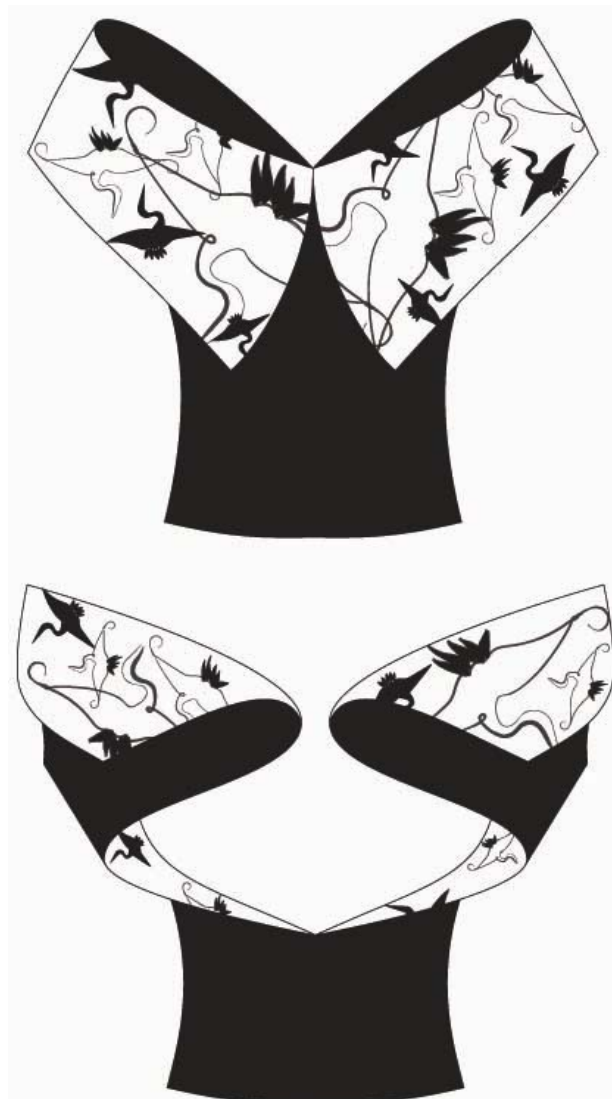
4.1 Využití prostoru

Model, na kterém je inspirace origami nejvíce patrná, jsem vytvořila jako první. Od něj jsem se chtěla jakoby odrazit a jím se dál inspirovat, rozvíjet ho a především postupně zjednodušovat. Střih předního i zadního dílu jsem převedla do výšky, papírový střih jsem upevnila na krejčovskou pannu a hrála si s papírem, přehýbala jsem ho na jednu stranu, na druhou, doleva nebo doprava, tvořila jsem tak protizáhyby, které se v japonských skládkách často objevují a snad by se dalo říci, že jsou na něm založeny. Střih jsem skládala a tvarovala do té doby, dokud design neodpovídal mé představě. Pak jsem vše převedla do oděvního materiálu a plochy vystužila skleníkovou fólií, která perfektně drží požadovaný tvar.

Stejně tak jako u prvního modelu jsem pracovala u druhého, kde horní díl vystřídali kalhoty s úzkými nohavicemi, rozdílem je však umírnění modelu, abych mohla postupně navázat na konfekci.

Třetí model jsou stejně tak kalhoty. Tvar nohavic je ale širší, zato inspirace origami se tu už objevuje jen v malém detailu obrácených kapes. Chtěla jsem tak předvést, že i drobný prostorový prvek se může ocitnout na konfekčním modelu a nijak přitom neomezí jeho

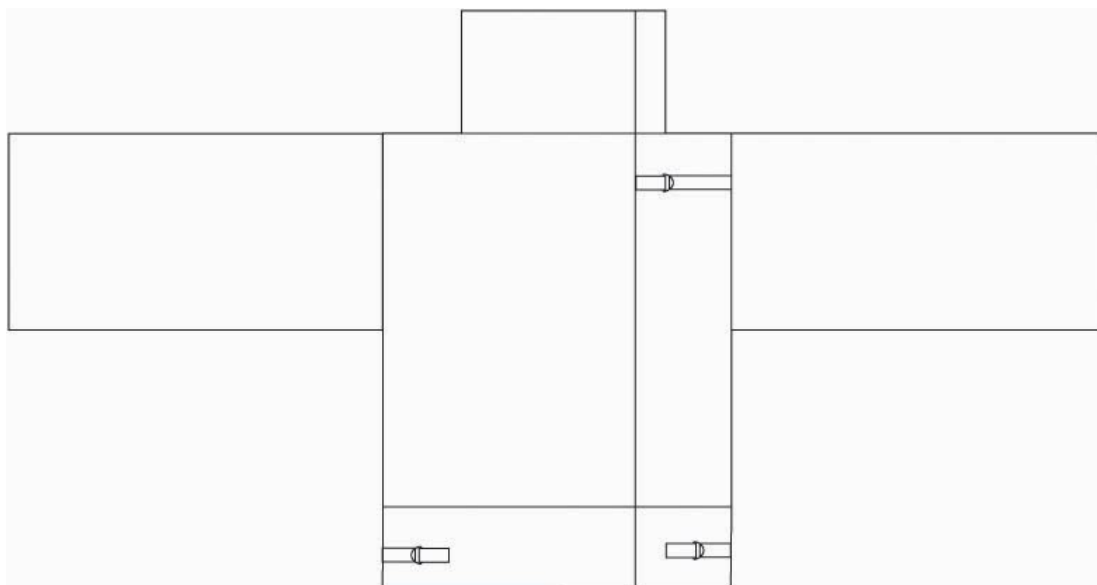
nositelnost. Všechny tři modely mají jednoduchý horní nebo spodní díl. První model, ten nejvíce sochařský, jsem doplnila těsně přiléhavými kalhotami, aby vrchní díl nebyl rušen a mohl si klidně plout prostorem. Druhý model byl doplněn v pase přiléhavou halenkou, rukávy jsou však rozvolněny aby korespondovali s kalhotami jakoby 'rozkvetlými' v pase. Třetí model dotváří široká halena sešitá pouze z obdélníků. Tady už se objevují prvky z konceptu pro konfekční modely.

Obr. č. 9 Inspirační model

4.2 Plocha

Jak už jsem se zmínila, myšlenku origami jsem přenesla i do 'plochy', do konfekce. Snažila jsem se stříhy redukovat na minimum švů a skládat je pouze z geometrických tvarů, které jsou základem pro složení origami. Pracovala jsem takovým způsobem, že jsem si z náhradních materiálů sešivala různé možnosti skládání geometrických tvarů do sebe a tak mi vycházely oděvy, které sice trochu postrádali jasné tvarování, ale v podstatě tímto způsobem tvořily i japonsští návrháři. V jejich modelech se křivky těla téměř ztrácely. Aby modely nevypadaly jako bez tvaré pytle, pomohla jsem jim různým stahováním buďto pomocí gumiček nebo pásky stahované kovovými 'děčky'. Ty jsem využila hlavně u bundy, která je poskládaná z několika různě velkých obdélníků. Pomocí pásků lze bundu tvarovat podle libosti a chuti nositele. Jednou z výhod těchto stříhů, kromě pohodlnosti a příjemného nošení, jsou i velikosti. Modely zahrnují 2-3 velikosti v jedné.

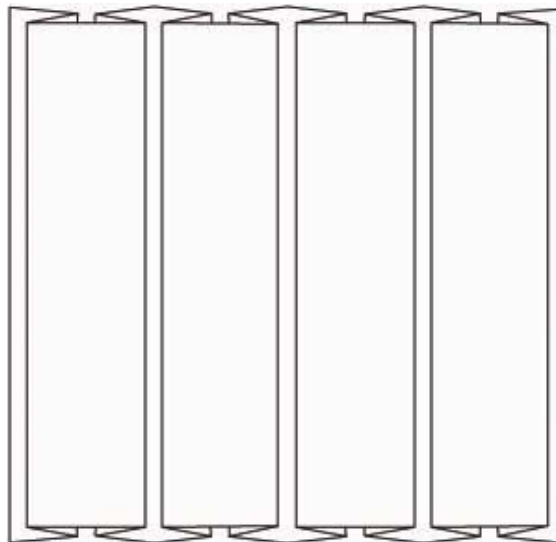
obr.č. 10 Bunda sešitá z obdélníků

4.2.1 Plisé

Dalším prvkem je plisé. Plisé je v podstatě také skládanka, jenom ne z papíru. I když i o tom by se dalo polemizovat. Když jsem poprvé viděla formu na plisé, konkrétně plisé ležaté s protizáhybem, bylo mi jasné, že od origami nemá daleko. Výroba plisé spočívá totiž v tom, že se nejprve musí vyrobit, nebo-li poskládat dvě stejné formy z tvrdého papíru, už to je dost podobné papírovým skládkám. Mezi ně se pak vloží nachystaný, přesně ustřižený díl z textilního materiálu (nejlépe drží tvar materiály obsahující více než 60 % umělých vláken). Takto nachystaný díl se pak propařuje. Tím se plisé zafixuje a jediná možnost jak ho 'vymazat', je znovu ho propařit žehličkou.

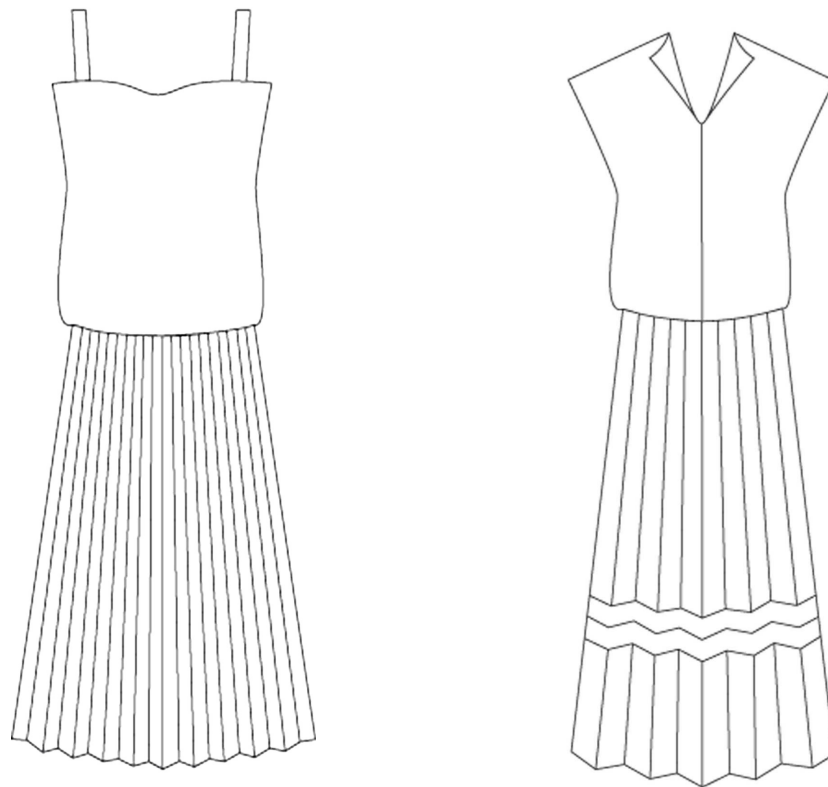
Plisé má nekonečně mnoho možností typů skladů. Záhyby mohou jít na jednu stranu nebo se přelamovat zrcadlově, existují různé typy šířek, různé typy skladů. Dokonce i v technice plisování lze vyrobit protizáhyb.

Plisé dělíme na stojaté a ležaté. Stojaté se používá pro kruh nebo kruhové výseče a logicky se tak od shora směrem dolů rozšiřuje. Ležaté se používá pro obdélníkové nebo čtvercové tvary.

Obr. č. 11 Ležaté plisé zrcadlové

Plisé stojaté jsem využila u šatů a plisé ležaté u overalu s krátkými nohavicemi. U šatů jsou naplísovány spodní díly ve tvaru celého kruhu nebo půlkruhu, horní díl je obdélník, nebo čtverec. U overalu je naplísován horní díl, který je ve tvaru čtverce. Vrchní díl overalu ve tvaru čtverce je naplísován na formě pro ležaté plisé, z čehož plyne, že plisé má všude stejnou šířku.

Obr. č. 12 Plisování na šatech, klasické a s protizáhybem

4.3 Tisk

Jak už jsem se zmínila v teoretické části, papír na origami byl z jedné strany jednobarevný a z druhé potištěný vzorem. Při ohýbání a skládání papíru tak vznikali zajímavé efekty. Využila jsem toho i já. Na textilní materiál, jsem si nechala natisknout svůj vlastní grafický návrh pomocí techniky sublimačního tisku. Při grafickém návrhu jsem vycházela z japonských a čínských vzorů. Nejvíce symbolickou origami je, už zmíněný, pták jeřáb - orizuru. A tak jsem si vybrala tisky s tímto motivem, a pracovala s ním v počítači. Obkreslila jsem jednoduchý tvar a stylizovala ho. Díky tomu, že program Illustrator Adobe pracuje v křivkách, mohla jsem si s tvary tisku krásně hrát až do konečné podoby. Z mého prvního návrhu, který byl až chladně technický jsem grafiku tisku posunula téměř do kaligrafické podoby pomocí efektu inkoustového štětce. V prostorových modelech je tisk použit stejně jako v papírových skládankách, ale u konfekčních modelů, konkrétně u bundy, jsem ho využila jako podšívku.

Obr. č. 13 Původní tisk

4.4 Materiály

Jako ústřední materiál jsem si zvolila lehké kvalitní flauše. Na jedné straně jsou pevné a dobře drží tvar a na straně druhé jsou splývavé a při jejich použití na konfekční modely nepůsobí těžkopádně. Doplnkovými materiály jsou lesklý satén jako kontrast k matnému flauši a průsvitný šifón jako kontrast k jeho plnosti a odlehčení. A samozřejmě nesmím zapomenout na satén s vlastním grafickým potiskem. Tisk je ve třech variantách, temně zelení jeřábi na bílém pozadí a naopak a kombinace červených a bílých jeřábů na temně zeleném podkladu.

Obr. č. 14 Vlastní tisk, černobílá varianta

4.5 Barvy

Původní barevnost, kterou jsem měla v plánu, byla klasická japonská: černá, bílá, červená. Protože při tisku došlo k omylu a z černé vyšla temně zelená, přizpůsobila jsem se i přesto, že jsem měla možnost nechat si tisky předělat. Barevnost temně zelené, bílé a červené mi přišla zajímavější a ne tak prvoplánová. Tento odstín zelené mi dal určitým způsobem svobodu a to v tom smyslu, že jsem s ním mohla kombinovat další odstíny zelené. Modely jsem tím posunula dál a díky tomu nepůsobí tak upjatě.

Obr. č. 15 Vlastní tisk, barevná varianta

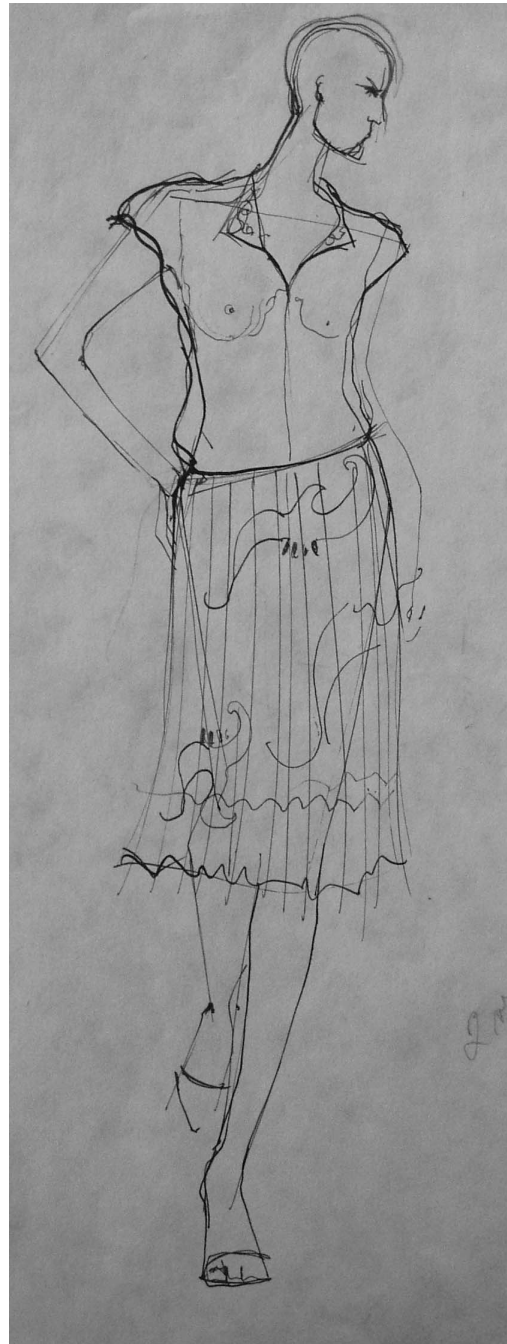
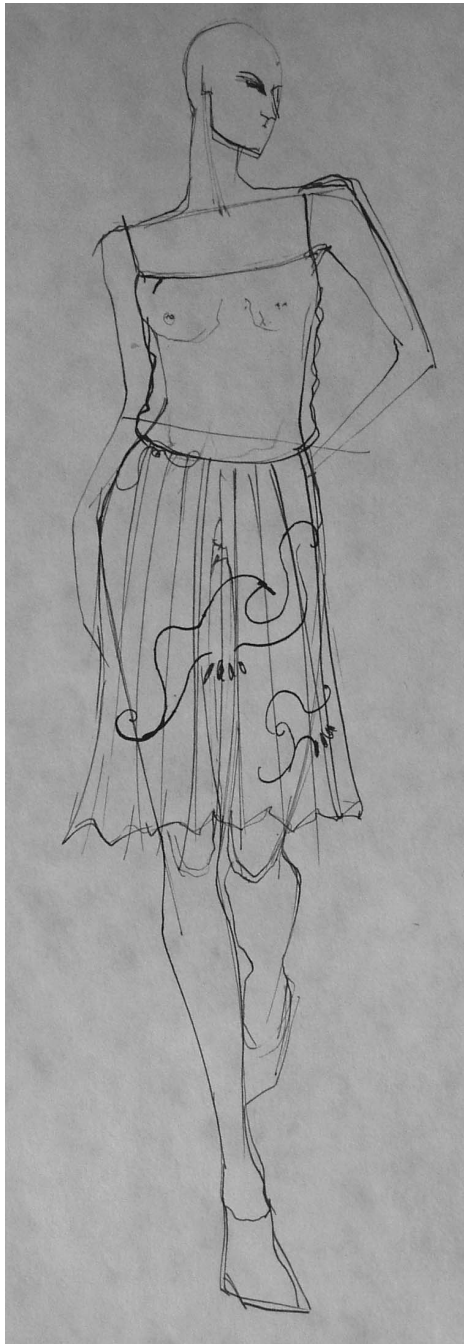
4.6 Kresebná dokumentace

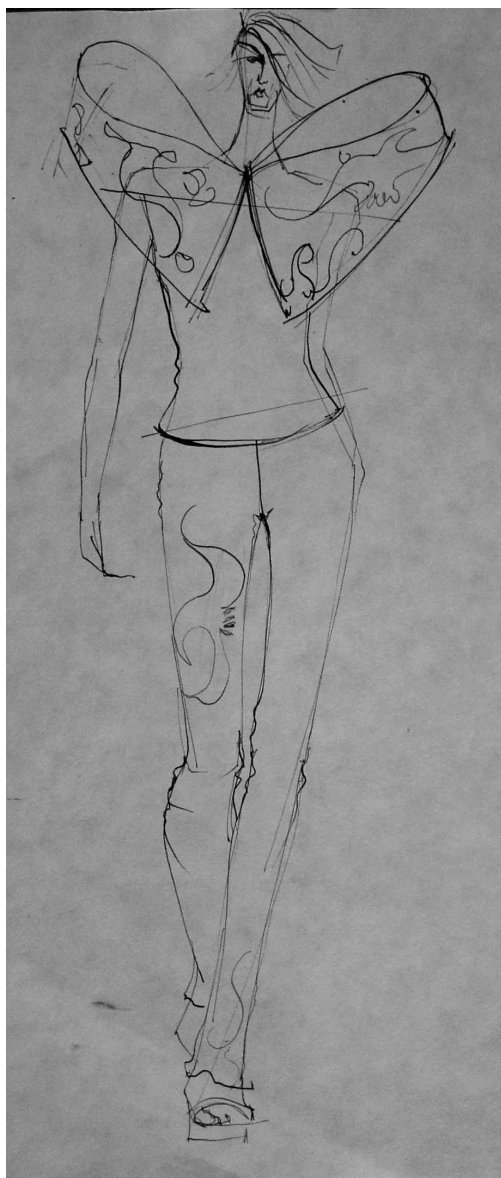
Obr. č. 16 Kresba č. 1

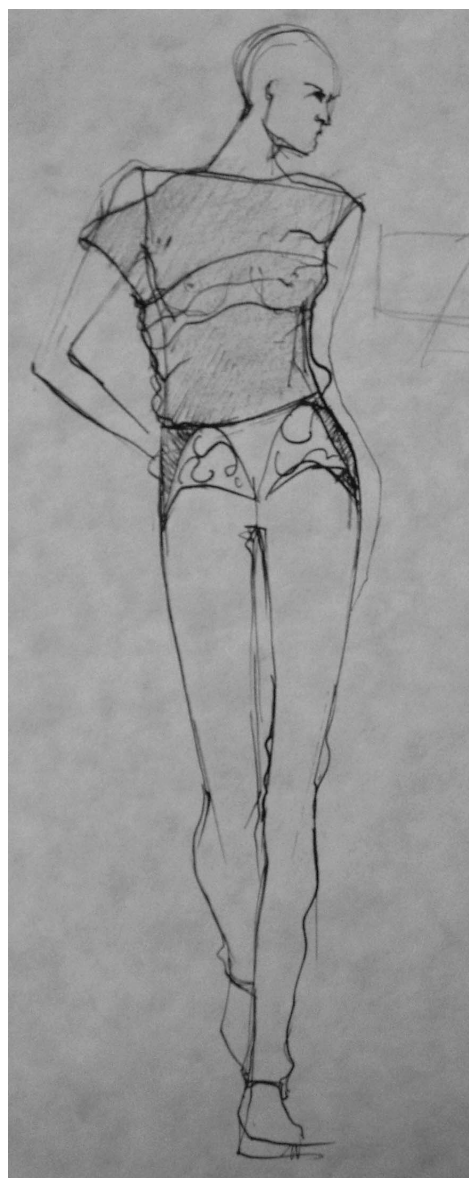
Obr. č. 17 Kresba č. 2

Obr. č. 18 Kresba č. 3

Obr. č. 19 Kresba č. 4

Obr. č. 20 Kresba č. 5

Obr. č. 21 Kresba č. 6

Obr. č. 22 Kresba č.7

ZÁVĚR

Na bakalářské práci jsem pracovala s chutí, radostí a zápalem. Nikdy moje práce nebyla dotažena tak dokonce, jako tato práce bakalářská. Uvědomila jsem si, jak je důležité zajímat se o téma do hloubky. Člověku se otevřou dveře dokořán a daleko lépe se pracuje. Cokoliv jsem udělala, jsem nedělala jen proto, že se mi to líbí, ale proto, že to mělo nějaký důvod, význam a smysl.

O všem jsem přemýšlela do hloubky a snažila se, aby kolekce modelů nepůsobila prvoplánově, podbízivě a povrchně. Pokud bych se mohla vrátit na začátek, kdy kolekce vznikala, změnila bych jen pár drobností. Např. bych rozvedla více tisky, nezůstala bych jen u jednoho motivu. Dále bych některým modelům věnovala více času v tom smyslu, že bych ucelila jejich konečnou tvář, tzn. doplnila bych je taškami, botami a dalšími oděvními doplňky.

S konečnou podobou kolekce jsem v celku spokojena. Škoda jen, že ty drobné chybičky a nedostatky nemůže člověk vidět hned a objeví se až když je práce téměř u konce, ale i to má své kouzlo. Hlavní myšlenka se mi s jistotou povedla vyjádřit, alespoň pro mě samotnou, a to je to o co jsem usilovala.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Jiří Jánoš: 99 zajímavostí z Japonska, Praha: Albatros, 1984

Jana Máchalová: Móda 20. století, nakladatelství Lidové Noviny, s.r.o. 2003

Internetové stránky: <http://www.Japonsko.cz>

<http://www.origami.cz>

http://www.wikipedia.org/wiki/sadako_sasaki

http://www.bookofjoe.com/2005/04/akira_yoshizawa.html

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1 Origami v Japonštině

Obr. č. 2 Svatyně Izumo

Obr. č. 3 Brána Tori

Obr. č. 4 Moderní origami

Obr. č. 5 Akira Yoshizawa

Obr. č. 6 Sadako Sasaki

Obr. č. 7 Pomník Sadako Sasaki v Hirošimě

Obr. č. 8 Anna Franková

Obr. č. 9 Inspirační model

Obr. č. 10 Bunda sešitá z obdélníků

Obr. č. 11 Rovné zrcadlové plisé

Obr. č. 12 Plisování na šatech, klasické a s protizáhybem

Obr. č. 13 Původní tisk

Obr. č. 14 Vlastní tisk, černobílá varianta

Obr. č. 15 Vlastní tisk, barevná varianta

Obr. č. 16 Kresba č. 1

Obr. č. 17 Kresba č. 2

Obr. č. 18 Kresba č. 3

Obr. č. 19 Kresba č. 4

Obr. č. 20 Kresba č. 5

Obr. č. 21 Kresba č. 6

Obr. č. 22 Kresba č. 7

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I : Fotografická dokumentace 1

Příloha P II: Fotografická dokumentace 2

Příloha P III: Fotografická dokumentace 3

PŘÍLOHA P I: FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE 1

PŘÍLOHA P II: FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE 2

PŘÍLOHA P III: FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE 3